

## POSTANOWIENIE

21 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 czerwca 2023 r. w Warszawie,  
skargi kasacyjnej L.Ł.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku

z 28 października 2020 r., II Ca 259/20,

w sprawie z wniosku J.Ł.

z udziałem L.Ł. i Gminy B.

o podział majątku wspólnego,

**odrzuca skargę kasacyjną.**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Białymstoku w sprawie z wniosku J.Ł. o podział majątku wspólnego, prowadzonej z udziałem L.Ł. oraz Gminy B., ustalił, że wkład majątku wspólnego wchodzi bliżej określone spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego o aktualnej wartości 202 033 zł, a także jednostki rozrachunkowe w otwartych funduszach emerytalnych wnioskodawcy i uczestniczki o wartości odpowiednio 1 394,91 zł oraz 6 319,92 zł. Sąd pierwszej instancji ustalił także, iż uczestniczka uiściła wspólne długi z tytułu czynszu w kwocie 1564,65 zł oraz z tytułu kredytu w kwocie 3 548 zł (łącznie 5 112,65 zł) i dokonał podziału majątku w ten sposób, że uczestniczce przyznał fundusze emerytalne zgromadzone pod jej nazwiskiem, a pozostałe składniki majątku przypadły wnioskodawcy. Jednocześnie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki zasądzone kwoty 98 554 zł tytułem spłaty

(rozłożoną na bliżej opisane raty) oraz 2 556,33 zł tytułem zwrotu połowy uiszczonych przez uczestniczkę długów.

Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy w Białymstoku zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że w pkt. I ppkt. 1 kwotę spłaty obniżył do 18 474,21 zł, w pkt. 1 ppkt. 2 ustalił, że wnioskodawca uiścił wspólny dług z tytułu kredytu w kwocie 2 273,22 zł, a w pkt. I ppkt. 3 połowę tej kwoty zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy. Sąd drugiej instancji przyjął przy tym, że – na potrzeby ustalenia wysokości spłaty związanej z faktem przyznania wnioskodawcy prawa do lokalu – od wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego należało odliczyć wysokość kredytu zabezpieczonego hipoteką na wspomnianym prawie (160 708,72 zł).

Uczestniczka wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu drugiej instancji, zarzucając naruszenie art. 325 w zw. z art. 327<sup>1</sup> w zw. z art. 391 k.p.c., art. 567 § 3 w zw. z art. 684 k.p.c., art. 232 w zw. z art. 6 § 2 k.p.c., art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, art. 43 § 1 k.r.o., a także art. 151 ust. 1 w zw. z art. 149 u.g.n. Skarżąca wskazała, że zaskarżone orzeczenie jest sprzeczne z jego uzasadnieniem, gdyż zadeklarowane przez Sąd Okręgowy pomniejszenie wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nie znalazło odzwierciedlenia w treści postanowienia; zakwestionowała również zasadność wspomnianego pomniejszenia, a w konsekwencji ustalenie niższej wartości omawianego prawa i zasądzenie od wnioskodawcy odpowiednio niższej spłaty, jak również ustalenie faktu dokonania przez wnioskodawcę spłaty wspólnego długu, mimo braku skutecznego zgłoszenia przez niego wniosku dowodowego w tym przedmiocie.

Wartość przedmiotu zaskarżenia uczestniczka określiła na kwotę 162 982 zł (cyframi i słownie), przy czym dodała także – opisaną wyłącznie słownie – kwotę „dwieście dwa tysiące trzydzieści trzy złote”. Jednocześnie wnioskodawczyni podniosła, że zaskarża postanowienie Sądu Okręgowego w zakresie „pkt I ppkt 1 obniżającego dopłatę z tytułu majątku wspólnego o kwotę 80.079,79 zł, to jest z kwoty 98.554 zł do kwoty 18.474,21 zł [...] pkt I ppkt 2 ustalającego, że J.Ł. uiścił wspólny dług z tytułu kredytu w kwocie 2.273,22 zł” oraz „zakresie pkt I pkt 3 zasądzającego od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.136,61 zł co do

całości tej kwoty". W uzasadnieniu skargi kasacyjnej wskazano, że wartość przedmiotu zaskarżenia została ustalona przy uwzględnieniu kwoty kredytu, o jaką „pomniejszono” wartość nieruchomości, oraz kwoty z tytułu połowy długu uiszczanego przez wnioskodawcę, to jest jako suma kwot 160 708,72 zł i 2 273,22 zł (s. 13 skargi).

Po wezwaniu skarżącej do wyjaśnienia rozbieżności między wartością przedmiotu zaskarżenia wskazaną na s. 1 skargi kasacyjnej i opisaną na jej s. 13, a zakresem zaskarżenia wprost odwołującym się do innych, mniejszych kwot, wnioskodawczyni złożyła pismo, w którym nie odniosła się do treści wezwania i wyjaśniła jedynie, że druga z kwot wskazanych słownie na s. 1 skargi stanowi efekt omyłki pisarskiej.

#### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 519<sup>1</sup> § 2 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W przypadkach, w których wspomniana wartość nie przekracza kwoty 150 000 zł, skarga podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 13 § 2 w zw. z art. 398<sup>6</sup> § 2 *in fine* k.p.c., a jeżeli odrzucenie takie nie nastąpiło – przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 13 § 2 w zw. z art. 398<sup>6</sup> § 3 *in principio* k.p.c.

Podana przez skarżącą wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 162 982 zł przekracza wprowadzić próg z art. 519 § 2 *in fine* k.p.c., jednak wskazanie to nie jest wiążące w postępowaniu kasacyjnym i – stosownie do utrwalonego poglądu orzecznictwa – podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, dokonywanej przez sąd drugiej instancji lub przez Sąd Najwyższy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, i przywołane tam orzecznictwo).

W ramach kontroli dopuszczalności złożonej w sprawie skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy (a wcześniej Sąd Okręgowy) był zatem uprawniony do oceny

twierdzeń skarżącej, zgodnie z którymi wartość przedmiotu zaskarżenia odpowiadała sumie wysokości wspólnego długu, którego uiszczenie przez wnioskodawcę ustalił Sąd drugiej instancji, a co jest obecnie kwestionowane, oraz kwoty, o którą Sąd Okręgowy „pomniejszył” wartość prawa do lokalu mieszkalnego, czyli głównego składnika majątku wspólnego byłych małżonków, przy czym pomniejszenie to znalazło wyraz wyłącznie w orzeczeniu dotyczącym spłaty. Taki sposób obliczenia przez skarżącą wartości przedmiotu zaskarżenia jest *prima facie* nieprawidłowy i skutkuje zawyżeniem tej wartości.

W tak zwanych sprawach działowych (o dział spadku, podział majątku wspólnego małżonków, zniesienie współwłasności), w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) podmiotu składającego środek odwoławczy. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału przysługującego osobie wnoszącej skargę. Kryterium wielkości udziału nie będzie odpowiednie jedynie wówczas, gdy skarżący kwestionuje podstawy do uznania majątku za wspólny lub zaskarża rozstrzygnięcie o innych roszczeniach objętych kompleksowo orzeczeniem działowym (zob. postanowienie SN z 20 lipca 2021 r., V CSK 310/20, i przywołane tam orzecznictwo).

Podana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada opisanym wyżej kryteriom. Skarżąca nie odnosi się bowiem do swojego interesu, lecz do globalnej wartości majątku (w odniesieniu do wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego i związanej z nią wysokości spłaty) oraz całości wspólnego długu, którego uiszczenie ustalił Sąd Okręgowy. Tymczasem, wobec niekwestowanego równego udziału obojga uczestników w majątku wspólnym, rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia składała się ze składników w wysokości 80 079,79 zł (tj. kwoty, o którą Sąd Okręgowy pomniejszył spłatę) i 1 136,61 zł (kwota zasądzona od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy tytułem zwrotu połowy uiszczonych przez niego wspólnych długów). Suma tych składników nie przekroczyła kwoty 150 000 zł, co skutkowało koniecznością odrzucenia skargi kasacyjnej.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 13 § 2 w zw. z art. 398<sup>6</sup> § 3 k.p.c.,  
orzeczono jak w sentencji postanowienia.

(J.T.)

[as]